

Garella musculana

Obr. 1 – Dospelec

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ERSHMU/photos>)

Doteraz nezisteným motýľom na území Slovenska je *Garella musculana*, ktorá škodí na orechu čiernom (*Juglans nigra*) a orechu kráľovskom (*Juglans regia*). Symptómy poškodenia by mohli byť zamieňané s príznakmi, ktoré sú typické pre larvy vrtivky orechovej (*Rhagoletis completa*). Hlásenia o výskytoch pochádzajú z Ázie (India, Kazachstan, Kirgizsko, Tadžikistan, Turkmenistan, Uzbekistan) ale aj z Európy

(Bulharsko, Rumunsko, Turecko, Ukrajina a európska časť Ruska). Najnovšia je informácia o zistenom výskyte z Talianska, kde vzorka odobratá z entomologického lapača bola pozitívne rozborovaná na prítomnosť *Garella musculana*.

Vajíčko je žltosivé až červenosivé, guľovité, s priemerom 0,5 mm. Vyliahnutá **húsenica** je krémovo biela až žltobiela, 2 - 3 mm dlhá, s tmavohnedou hlavou. Plne vyvinutá húsenica pred zakuklením je 15 - 20 mm dlhá a približne 5 mm široká v prvom brušnom segmente, svetlozeleno-krémová až zelenohnedá alebo červenohnedá so vzorom tvoreným malými hnedými škvrkami a bodkami. Telo je pokryté niekoľkými svetlými krémovo-hnedými chlčkami. Tieto chlčky sú krátke na hlave a pomerne dlhé na chrbtovej a bočnej strane tela. **Kukla**, do 12 mm dlhá a 3,5 mm široká, má na chrbtovej strane súvislý čierny pás. Je ukrytá v bielom zámotku, ktorý je na oboch koncoch zúžený. Rozpätie krídel **dospeleho jedinca** je 18-23 mm. Dĺžka tela je 8-9 mm. Predné krídla sú vo všeobecnosti olovnato-sivé s priečnymi hnedými, bielymi a čiernymi pásmi a čiarami. Okraj krídla je sivý s čiernymi bodkami. Zadné krídla sú jednofarebné, sivé. Hrudník je sivý alebo hnedosivý s tmavým priečnym pruhom. Tykadlá sú tenké, svetlohnedé až tmavohnedé, vzácné pokryté drobnými chlčkami.

Obr. 2 – Larva a jej poškodenie

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ERSHMU/photos>)

Húsenice sa môžu živiť v strede mladých jednoročných výhonkov a dokonca aj v pazuchách listov (častejšie v rokoch s nízkou úrodou orechov). Zvyčajne strávia celý svoj život vo vnútri orechov a výhonkov a opúšťajú ich len preto, aby si našli miesto na zakuklenie. Jesenná generácia húseníc sa nemôže dostať do orecha a tak sa živí len v oplodí. Ku kukleniu dochádza v hlbokých prasklinách v kôre alebo pod voľnou kôrou. Kukly je niekedy možné nájsť vo veľkých zoskupeniach (až 170 kusov). Húsenice

Obr. 3 – Vajíčko škodcu

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/ERSHMU/photos>)

prvých dvoch generácií sa môžu kukliť aj v tráve alebo na konároch. Ich vývoj trvá približne 10 dní. Škodca prezimuje v štádiu húsenice alebo kukly. V napadnutých orechoch je zvyčajne prítomná iba jedna húsenica, ale je možné nájsť orechy s dvoma, ba dokonca tromi húsenicami. Pri opúšťaní plodu pred zakuklením si húsenica vytvorí okrúhly otvor, ktorý je oveľa väčší ako vstupný otvor a nie je vyplnený trusom.

Poškodené plody sa zvyčajne ľahko rozpoznajú podľa hnedého trusu nahromadeného pri vstupnom otvore do plodu alebo výhonku. Poškodené výhonky často žltnú a vädnú.

Na územiach s výskytom v nadmorských výškach 1100 - 1300 m sa hromadný let prvej generácie *Garella musculana* zvyčajne vyskytuje od začiatku apríla do konca mája. K hromadnému letu druhej generácie dochádza v júni až júli a tretej generácii v auguste. Vo vyšších nadmorských výškach (1700 - 1900 m) sa škodca vyvíja len v dvoch generáciách ročne. V tomto prípade prvá generácia lieta v máji a druhá začiatkom augusta. Vo výškach nad 1900 m sa vyvíja len jedna generácia ročne a lieta od konca mája do júna.

V prípade podozrenia na výskyt tohto škodcu je nevyhnutné kontaktovať ÚKSÚP, a to telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

Odbor ochrany rastlín

Matúškova 21

833 16 Bratislava.

V prípade potvrdenia výskytu vydá ÚKSÚP rastlinolekárske opatrenia, ktorých cieľom bude eradikovať tohto škodcu v mieste výskytu.

Ing. Ivana Bugriová

ÚKSÚP – OOR

22.9.2022